

Sygn. akt I NSP 152/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Paweł Księżak

w sprawie ze skargi K.K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki

w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie

o sygn. akt I ACa (...)

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 20 października 2021 r.

oddala skargę.

UZASADNIENIE

K.K. (dalej: Skarżąca) pismem z 22 czerwca 2021 r., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata Z.C. działając na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznawania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75 z późn. zm.; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) wniosła skargę na przewlekłość postępowania wszczętego przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. akt V Aca (...), której przedmiotem jest ochrona dóbr osobistych.

Skarżąca domagała się:

1. stwierdzenia, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w (...) pod sygn. akt I ACa (...), doszło do przewlekłości postępowania;
2. nakazanie Sądowi Apelacyjnemu w (...) wyznaczenia rozprawy apelacyjnej w terminie miesiąca od dnia rozpoznania niniejszej skargi;
3. zasądzenie na rzecz Skarżącej kwoty 20.000 zł tytułem rekompensaty za naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie;
4. zasądzenia na rzecz Skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przewidzianych prawem.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania wskazano, że Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 24 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt I C (...) rozpoznał pozew Skarżącej o ochronę dóbr osobistych. Od powyższego wyroku Skarżąca złożyła apelację. Wyrokiem z 12 listopada 2019 r., sygn. akt I Aca (...) Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego z 24 października 2018 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Przeprowadzone w wyniku ponownego rozpoznania postępowanie przed Sądem Okręgowym w K. (I C (...)) zakończyło się 31 lipca 2020 r. (powództwo oddalono). Od wskazanego wyroku Skarżąca złożyła apelację, która w październiku 2020 r. została przekazana Sądowi Apelacyjnemu w (...). Tam sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I Aca (...), przy czym do dnia złożenia skargi na przewlekłość postępowania nie wyznaczono terminu rozprawy apelacyjnej.

Powyższe w ocenie Skarżącej dowodzi, że postępowanie prowadzone jest w sposób przewlekły. Skarżąca dodała, że przedmiotem postępowania jest naruszenie jej dóbr osobistych, co naraziło ją na utratę dobrego imienia.

Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) wniósł o oddalenie skargi wyjaśniając, że rozprawa apelacyjna w sprawie o sygn. akt I ACa (...) została wyznaczona przed upływem roku od daty pierwszego przedłożenia akt z apelacją i na tej rozprawie postępowanie zostanie zakończone. Zdaniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...), co prawda okres oczekiwania na rozprawę jest długi (11 miesięcy), jednakże nie nosi on znamion rażącej przewlekłości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Przedmiotem postępowania prowadzonego na podstawie wskazanej ustawy jest ocena, czy w postępowaniu głównym sąd albo prokurator działał w warunkach przewlekłości. W niniejszej sprawie przedmiotem oceny jest to, czy Sąd Apelacyjny w (...), rozpoznając apelację działał opieszale.

Za przejaw przewlekłości naruszającej prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uważa się wielomiesięczną beczynność sądu polegającą na niewyznaczeniu rozprawy, także rozprawy apelacyjnej, jeśli nie zachodzą okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie. Zasadniczo o nieuzasadnionej zwłoce można mówić wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jej wyjaśnienia, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, ale także charakter sprawy, zachowanie strony, a w szczególności strony, która zarzuca przewlekłość postępowania. Ocena nie może być oderwana od obowiązku zachowania zasady rozpoznawania spraw według kolejności wpływu oraz uwzględnienia przepisów nakazujących rozpoznawanie niektórych rodzajów spraw w ustawowo określonych terminach. Szybkość orzekania nie może stanowić przeszkody we właściwym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości. Ocena, czy wystąpiła przewlekłość postępowania, jest dokonywana na podstawie obiektywnych i ustawowych kryteriów w odniesieniu do realiów faktycznych i prawnych danej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2016 r., III SPP 47/16). Za okres uzasadniający stwierdzenie przewlekłości postępowania uznawana jest przy tym beczynność sądu drugiej instancji polegająca na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej trwająca co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05;

16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18). Dla oceny sprawności postępowania (z punktu widzenia konwencyjnych, konstytucyjnych i proceduralnych dyrektyw osądzania sprawy w rozsądnym terminie) nie jest to jednak sztywna cezura czasowa. Nie jest też wykluczone wyjątkowo stwierdzenie przewlekłości w sytuacji wyznaczenie rozprawy w terminie krótszym niż 12 miesięcy, ale wymaga to wykazania szczególnego „ciężaru gatunkowego” sprawy, wagi przedmiotu sprawy i konsekwencji, które może pociągnąć za sobą przewlekłość postępowania.

W niniejszej sprawie apelacja Skarżącej od wyroku Sądu Okręgowego z 31 lipca 2020 r. została złożona pismem z 22 września 2020 r., przy czym wpłynęła do Biura Podawczego Sądu Okręgowego 30 września 2020 r. (k. 186). Zarządzeniem z 5 października 2020 r. akta sprawy wraz z apelacją Skarżącej zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w (...) (k. 191). Akta z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w (...) 15 października 2020 r. (k. 192). Zarządzeniem z 19 października 2020 r. sprawa została zarejestrowana w narzędziu informatycznym SLPS pod sygn. akt I ACa (...) oraz przedstawiona do nadania dalszego biegu (k. 193). Raportem z losowania z 19 października 2020 r. sprawa została przydzielona sędziemu referentowi (k. 194). Zarządzeniem z 19 października 2020 r. Skarżąca została wezwana do uzupełnienia braków formalnych apelacji (wezwanie do uiszczenia opłaty od apelacji). Tym samym zarządzeniem akta sprawy zostały zwrócone Sądowi Okręgowemu w K. w celu wyjaśnienia rozbieżności między podaną datą na wyroku a datą jego wydania w sprawie o sygn. akt I C (...) (k. 196). Postanowieniem z 18 listopada 2020 r. Sąd Okręgowy w K. sprostował datę wydania wyroku w sprawie o sygn. akt I C (...) na datę prawidłową – 31 lipca 2020 r. (k. 199). Zarządzeniem z 18 listopada 2020 r. odpis postanowienia wydanego w tym samym dniu doręczono pełnomocnikowi Skarżącej (k. 200). Zarządzeniem z 4 stycznia 2021 r. stwierdzono prawomocność postanowienia z 18 listopada 2020 r. (k. 205). Pismem z 14 stycznia 2021 r. akta sprawy z postanowieniem prostującym zostały przekazane Sądowi Apelacyjnemu z (...) (k. 210). Pismem z 16 marca 2021 r. wniesiono odpowiedź na apelację, która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w (...) 25 marca 2021 r. (k. 222). Zarządzeniem z 27 maja 2021 r. wylosowano pozostałych członków składu orzekającego (k. 227). Zarządzeniem z 21 lipca

2021 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na dzień 23 września 2021 r. Tego dnia zapadł wyrok w sprawie o sygn. akt I ACa (...) (k. 243).

Odnosząc się do powyższego Sąd Najwyższy nie dostrzega w działaniach Sądu Apelacyjnego w (...) znamion przewlekłości. Opisany wyżej przebieg postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...) prowadzi do wniosku, że zostały podjęte niezbędne czynności, zmierzające do zapewnienia prawidłowego biegu rozpoznawanej sprawy. Mając zatem na uwadze przedstawiony powyżej przebieg postępowania apelacyjnego stwierdzić należy, iż czas trwania postępowania w sprawie nie jest nadmierny. Między tą datą wpłynięcia apelacji do Sądu Apelacyjnego w (...) (15 października 2020 r.), a datą wniesienia rozpoznawanej skargi (23 lipca 2021 r.) upłynęło ponad 10 miesięcy. Rozprawa apelacyjna została zaś wyznaczona na dzień 23 września 2021 r. Jak wskazuje się zaś w orzecznictwie Sądu Najwyższego kilkumiesięczny okres wyczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie. Znamiona przewlekłości postępowania przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej beczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej (postanowienia Sądu Najwyższego z: 25 listopada 2014 r., III SPP 229/14; 12 lipca 2017 r., III SPP 28/17; 5 czerwca 2019 r., I NSP 39/19). Choć Skarżąca wskazała w rozpoznawanej skardze na problem naruszenia jej dóbr osobistych, stwierdzić należy, że nie mają one charakteru wyjątkowego na tle innych postępowań. Ponadto spotykają ją typowe niedogodności, jakich doświadczają strony niemal każdego postępowania. Nie jest więc uprawnione twierdzenie Skarżącej, że Sąd Apelacyjny w (...) prowadził sprawę w sposób przewlekły. W pierwszej kolejności podjęto przecież czynności o charakterze formalnym (wstępna kontrola akt sprawy; przekazanie akt sprawy Sądowi Okręgowemu w K. celem do sprostowania daty wydania wyroku), co stanowiło wyraz dbałości o prawidłowy tok postępowania apelacyjnego, które powinno zakończyć się rozstrzygnięciem merytorycznym dopiero po wyjaśnieniu kwestii proceduralnych.

Na powyższe wskazywano już w orzecznictwie Sądu Najwyższego, podnosząc, że istotę prawa do sądu należy wiązać raczej z rzetelnym

rozpatrzeniem sprawy, a nie z szybkim rozpatrzeniem sprawy – w tym sensie, że nie zawsze szybkie rozpatrzenie sprawy idzie w parze z rzetelnością jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., III SPP 27/06). Z tego względu w analizowanym przypadku brak rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może *per se* uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Powyższe oznacza brak podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

as